

Europæisk Policy Brief

■ *Demokratiske sociale bevægelers rolle i opbygningen af tillid og mistillid*

Sociale bevægelser og tillidsskabelse

Udhulingen af tilliden til regeringsførelse og det politiske etablissement er i de senere år blevet et stort emne i både politik og i forskningen. Samtidig forsøger eksperter ihærdigt at identificere de vigtigste drivkræfter bag udviklingen samt de mest effektive remedier mod den. I denne debat betragtes aktivt medborgerskab som et centralt element i håndteringen af den aktuelle tillidskrise i nutidens samfund. Alligevel er denne tilgang alt andet end enkel, da tillidskrisen går hånd i hånd med borgernes politiske affortryllelse, fremmedgørelse og tilbagetrækning. Faktisk har borgerne i mange lande en tendens til i stigende grad at være utilfredse med den traditionelle politiske arena, og valgdeltagelsen er lav. Samtidig fremstår de forskellige politiske arenaer dårligt forberedt på at give mulighed for en ordentlig borgerdeltagelse. Som det også fremgår af de seneste EU-rapporter om retsstatsprincippet eller om gennemførelsen af Chartret om Grundlæggende Rettigheder, er de traditionelle kanaler for borgerdeltagelse blevet marginaliseret og udfordret i løbet af de seneste år. Forværringen af borgernes frihedsrettigheder er taget til med pandemikrisen, hvor myndighederne har indført begrænsninger i deltagelses- og forsamlingsfriheden. Samtidig er det repræsentative demokratiske rolle blevet svækket, da parlamenterne har erfaret, at deres initiativ- og kontrolbeføjelser er blevet indskrænket. Institutionerne har en tendens til at vende tilbage til mindre udfordrende former for dialog, hvor

individuelle borgeres direkte deltagelse ses som modsætningen til kollektive former for mobilisering såsom traditionelle formidlende organer eller sociale bevægelser, der opfattes som mere politiske og udfordrende.

Dette er imidlertid kun en del af historien, da vi er vidne til fremkomsten af nye former for kollektiv deltagelse gennem sociale bevægelser over hele Europa. Disse bevægelser er særligt aktive på lokalt plan. De kan mobilisere mange borgere i forhold til forskellige samfundsspørgsmål på grund af deres inkluderende karakter og deres deltagelsesbaserede beslutningsstruktur. Samtidig er offentlige myndigheder, selv på lokalt plan, dårligt rustet til at arbejde med sociale bevægelser. De er ikke åbne for eller vant til konsekvent at imødekomme forslag eller krav fra offentligheden, selvom ansvarlighed, gennemsigtighed, åbenhed og evnen til at kommunikere betragtes som centrale træk ved institutioner, også selvom det er sådanne træk, der sikrer tillid til politisk styring.

På denne baggrund dedikerede det EU-finansierede projekt EnTrust en del af sit arbejdsprogram til at analysere de sociale bevægelers rolle med hensyn til at skabe og genskabe tillid og mistillid. Med vores arbejde dækker vi et vigtigt et hul i forskningen vedrørende forholdet mellem mistillid til politisk styring og kollektiv mobilisering samt sociale bevægelers indvirkning på tillidsopbygning. Vores tanke har været at indsamle sammenlignelige kvalitative data om sociale bevægelers evne

til at mobilisere borgere, der nærer mistillid til institutioner. Det kan være omkring opnåelsen af et fælles mål, for med tiden at skabe ændringer i den taktiske planlægning af politik. Vi har også ønsket at få et indblik i, hvordan medlemmer af sociale bevægelser forstår og forestiller sig at demokratiet kan genopbygges, samt at skabe viden om dynamikkerne rundt om tillidsopbygning og implementeringen af offentlig politik.

For at gøre dette har vi gennemført fokusgruppediskussioner med medlemmer af to forskellige sociale bevægelser ("ledere" og "følgere") i hvert af følgende lande: Tjekkiet, Danmark, Tyskland, Italien, Grækenland, Polen og Serbien. Bevægelserne blev valgt på baggrund af deres demokratiske karakter, nemlig at være inkluderende og ikke-diskriminerende, og fordi de engagerer borgerne i en flad decentraliseret beslutningstagning. Bevægelserne skulle være aktive i løbet af forskningsprocessen. Bevægelserne beskæftigede sig med en lange række forskellige emne fra miljøspørgsmål og solidaritet med migranter over kvinders/ LGBTIQ-retteligheder til boligproblemer.

EnTrust-forskningen og gruppediskussionerne mellem EnTrust-forskere og eksperter fra politik, civilsamfundet og den akademiske verden viste, at borgernes stigende engagement i sociale bevægelser ikke blot udgør en relevant form for kollektiv deltagelse. Det stigende engagement er også symptomatisk for en tillidskløft mellem institutioner og borgere.

Vores resultater viser også, at disse nye former for mobilisering ikke står i modsætning til mere traditionelle former: Sociale bevægelses samarbejde med NGO'er er meget almindeligt og er baseret på fællesværdier samtidig med, at det opfattes som gavnligt. Desuden

sigter mobiliseringen i de demokratiske sociale bevægelser mod at opnå positive forandringer, og mens medlemmerne udtrykker mistillid til institutionerne, har de en tendens til at betragte generel tillid som en forudsætning for et velfungerende samfund.

Det haster med at igangsætte foranstaltninger til at genopbygge borgernes tillid til institutioner på alle niveauer. Vi har derfor identificeret et indledende sæt af anbefalinger.

#1: Retsstatsprincippet skal sikres og demokratiske retteligheder skal styrkes, herunder retten til at protestere

Kernen i tilliden til regeringsførelse er en fuldstændig opnåelse af borger- og frihedsrettigheder. EU kan spille en vigtig rolle med hensyn til at bevare de demokratiske retteligheder og retsstatsprincippet, navnlig retten til at protestere og deltage, som er blevet særligt udfordret i de senere år. I sin årlige evalueringsrapport om retsregler analyserer EU eksistensen af kontrolmekanismer for de retsregler, som omfatter civilsamfundets råderum. Siden 2022 har rapporten adresseret specifikke anbefalinger om dette emne til flere medlemsstater. I betragtning af betydningen af civilsamfundets råderum i relation til tillid til regeringsførelse mener vi, at de næste rapporter bør indeholde et særligt kapitel om dette spørgsmål i stedet for nogle få afsnit i afsnittet om kontrolmekanismer. Kapitlet bør være baseret på indikatorer, der vurderer retlige rammer og politikker, måler institutionernes evne til at interagere med civilsamfundet og sociale bevægelser samt muligheden for at nye bevægelser og organisationer kan opstå.

Overholdelsen af landespecifikke henstillinger bør også kontrolleres over tid og gøres mulig at håndhæve. På denne måde vil den gentagende revision af retsreglerne også bidrage til at øge borgernes bevidsthed yderligere og bidrage til at opbygge en dybere tillid til EU.

#2: Forsvar lokaldemokratiet

Det lokale demokrati er det sted, hvor styringen af samfundet er tættere på borgerne, og hvor beslutninger har en mere håndgribelig virkning. Det er også på lokalt plan, hvor sociale bevægelser fødes og er mest aktive.

Dog er denne virkning og nærhed i øjeblikket i fare på grund af tendensen til centralisering, fragmenteringen af de forskellige magtniveauer og de lokale myndigheders manglende evne til at tilpasse sig nye former for deltagelse og til at reagere på borgernes behov. Samtidig kæmper de lokale myndigheder med reduceret kapacitet og ressourcer.

I den nuværende situation med overlappende kriser (f.eks. krigen i Ukraine, den økologiske omstilling) er investeringer i deltagelsesdemokrati særligt vigtige. Strukturelle ændringer er afgørende for at afbøde krisernes indvirkning på beskæftigelse, social inklusion og migration. EU bør presse medlemsstaterne til at sikre og styrke det lokale demokrati. Spørgsmålet bør prioriteres og ske i dialog og i samarbejde med lokale myndigheder og civilsamfundet.

Vi anbefaler derfor, at EU og medlemsstaterne udvikler konkrete foranstaltninger til at forsvare det lokale demokrati. Investeringer i demokrati bør starte fra lokalt plan til EU-plan samt omvendt. Kun gennem en sådan tilgang kan vi opbygge modstandsdygtighed og fælles perspektiver i vores samfund.

EU bør ikke blot investere i udvikling af infrastruktur eller administrativ og retslig kapacitet, som vi har set det med EU's genopretningspakke. EU bør også i bund og grund involvere sig i udviklingen af demokratisk deltagelse. Det betyder, at de lokale myndigheder skal styrkes så de bliver bedre til at interagere med civilsamfundet, organisationer eller sociale bevægelser. De skal forsynes med de rette værktøjer. Der skal afsættes finansielle ressourcer, og partnerskaber med civilsamfundet skal favoriseres. EU kunne gøre bedre brug af det tekniske støtteinstrument, der stiller skræddersyet teknisk ekspertise til rådighed for EU's medlemsstater med henblik på at udforme og gennemføre reformer, ved mere proaktivt at støtte deltagelse og partnerskab med civilsamfundet, herunder gennem et særligt flagskibsprogram. Et sådant program kunne også omfatte strengere krav til partnerskab inden for strukturfonds-forordningerne og sikre, at dette aspekt er en væsentlig del af revisionen af genopretningspakken. I den forbindelse vil vi gerne fremhæve erfaringerne fra sociale bevægelses samarbejde med civilsamfundsorganisationer og lokale myndigheder. Sådanne samarbejder har resulteret i vedtagelse af konkrete udviklingsplaner.

Vi foreslår også, at det lokale demokrati bør være hovedtemaet i næste års udgave af den europæiske uge for regioner og byer, der samler de lokale myndigheder, EU-institutionerne og civilsamfundet.

#3: Genetablering af kanaler for dialog og borgerrum

Det repræsentative demokrati skal beskyttes da det er nøgleværnet for retsreglerne. Men det kan kun bidrage til tillidsskabelse på en effektiv måde, hvis de parlamentariske

forsamlinger eller lokalråd konsekvent er i stand til at imødekomme offentlighedens bekymringer gennem en struktureret dialog med borgerne.

Som det understreges af de afsluttende erklæringer fra Conference on the Future of Europe, bør EU udvikle en "fuld borgeroplevelse" for europæerne, sikre at deres stemme bliver hørt, også mellem valgene, og at deltagelsen er effektiv. Samtidig understreges det, at deltagelse og forudgående inddragelse af borgere og civilsamfundet er et vigtigt grundlag for de politiske beslutninger, der skal træffes af de valgte repræsentanter. I sin pressemeddelelse til retsstatsrapporten for 2022 understreger Kommissionen, at "... i nogle medlemsstater er der stadig ingen formel ramme for at rådføre sig med interessenter, hvilket er en bekymring, og civilsamfundsorganisationer står fortsat over for udfordringer såsom finansieringsproblemer, negative narrativer og begrænsninger på at udføre deres virke".

Institutioner på alle niveauer skal også være mere åbne over for uenighed og kritik, hvis de ønsker at sikre en reel forbindelse til græsrodderne. De bør have større tillid til disse sociale bevægelser og civilsamfundet som helhed.

For at genoprette tilliden skal EU og medlemsstaterne skabe og opretholde gunstige betingelser for, at civilsamfundet på alle niveauer kan blomstre, herunder gennem tilvejebringelse af tilstrækkelig finansiering og adgang til finansieringskilder. De bør iværksætte og vedligeholde alle nødvendige redskaber og mekanismer for borgernes demokratiske deltagelse.

Specifikt bør EU styrke sin Democracy Action Plan ved at bidrage til at udvikle et demokratikontinuum fra lokalt plan til EU-plan og omvendt. EU bør støtte konkrete foranstalt-

ninger, der tager udgangspunkt i EU-niveau, med henblik på at udvikle en ny deltagelseskultur ved at udforme en særlig strategi for demokratisk deltagelse og ved at omlægge den måde, hvorpå EU interagerer med sociale bevægelser, civilsamfund og borgere som helhed.

Det bør omfatte retningslinjer for deltagelse og uddannelse af embedsmænd. Der bør også omfatte en række innovative og supplerende værktøjer, som har fokus på dialog med civilsamfundets sociale bevægelser. Derudover bør udviklingen af andre former for mere borgernær deltagelse styrkes.

#4: Udviklingen af en deltagelseskultur

Sociale bevægelser yder et vigtigt bidrag til tilliden til regeringsførelse på grund af den måde, de er organiseret på, deres inkluderende karakter og deres evne til at decentralisere beslutningstagning. På grund af deres konstruktive mistroiske holdning har de potentiale til at bidrage til en fornyelse af civilsamfundsorganisationernes struktur og til at tilskynde til ændringer i de institutionelle strukturer.

Beslutningsprocesserne indenfor alle institutioner og organisationer vil kun vinde ved at være mere gennemsigtige på alle niveauer. Mistillid skyldes ofte huller i adgangen til at tage beslutninger. Det fremmer korruption. På EU-plan har Den Europæiske Ombudsmand gennem undersøgelser og rapporter fremhævet, at der er behov for centrale reformer med hensyn til gennemsigtighed i beslutningstagningen, såsom sikring af offentlighedens adgang til Rådets forberedende arbejde, forbedring af rettidig offentlig kontrol

med EU-dokumenter og reformen af triloger i beslutningsprocessen mellem de tre institutioner.

Desuden skal beslutningstagere på alle niveauer investere i kommunikation med borgerne og civilsamfundet. Pandemikrisen har vist, hvordan dårlig kommunikation kan føre til mistillid. Vores ekspertdiskussioner har også fremhævet problemer, hvor dialogen med sociale bevægelser var problematisk på grund af manglende klarhed over, hvad der kunne opnås med hensyn til ressourcer eller retlige rammer, eller simpelthen på grund af magthavernes eller teknokraternes tilbøjelighed til at træffe beslutninger alene. EU kunne fremme gensidig læring og yde teknisk støtte på dette område gennem uddannelse af beslutningstagerne.

Vores resultater om de sociale bevægelses interne arbejde har vist, at ekspertise og videnskab kan være gavnlige for offentlighedens interesse i en pandemisk kontekst, hvor vi blandt borgerne har set stigende mistillid til videnskaben. De fremhæver dog også behovet for, at akademikere konfronteres med andre grupper som led i en demokratisk debat. Vi anbefaler forskningsprogrammer på alle niveauer at fremme forskning til gavn for offentligheden, samt for yderligere at fremme og støtte samarbejdet mellem borgere og civilsamfundet på den ene side og akademiske eksperter på den anden.

Forskningsbaggrund: Støttende evidens

De politiske anbefalinger er baseret på sammenlignende forskningsresultater og på en politisk ekspertdialog.

Forskningsresultaterne er resultatet af koordineret feltarbejde og analyse i de syv lande i EnTrust-konsortiet. Arbejdspakken blev ledet og koordineret af Irena Ficet fra Institut for Filosofi og Social Teori, Beograds Universitet, og hendes team og har genereret et rigt datasæt bestående af fire fokusgrupper pr. land med medlemmer af sociale bevægelser. I hvert deltagende land blev der valgt to sociale bevægelser til analysen baseret på de tidligere fastsatte kriterier (vi fokuserede på demokratiske, aktuelt aktive sociale bevægelser, der beskæftiger sig med lignende emner, som miljøforringelse, menneskerettigheder og socioøkonomiske rettigheder). Fokusgrupperne blev afholdt mellem marts 2021 og maj 2021; I hvert land blev der afholdt to fokusgrupper med kernemedlemmer af de udvalgte sociale bevægelser og to med bevægelsens tilhængere. Ved at skelne mellem "kernemedlemmerne" og "følgere" ønskede vi at indfange en række holdninger, der kom både fra dem, der var dybt involveret i alle bevægelsernes aktiviteter, samt dem, der var mere sporadisk aktive og nære sympatisører.

Fokusgrupperne hjalp os med at indsamle kvalitative sammenlignelige data om sociale bevægelses evne til at mobilisere borgernes mistillid til institutioner, gøre produktiv brug af dem og i sidste ende omdanne dem til nye praksisser til opbygning af "oplyst tillid". De indsamlede data gav os også mulighed for at forstå sociale bevægelses alternative visioner om Europa – som et politisk og socialt rum – og alternative måder at (gen)opbygge tilliden til dets institutioner på. Vi fik indsigt i, hvordan disse sociale bevægelser hænger sammen med mere etablerede almindelige civilsamsfundsorganisationer (CSO'er) og politiske partier; Vi undersøgte også deres forståelse af

demokrati og deres syn på, hvordan demokratiske institutioner kunne forbedres på alle forvaltningsniveauer. Samlet set gav de indsamlede data vigtig indsigt i forholdet mellem tillids-/mistillidsdynamik og deltagelse i sociale bevægelser og hjalp os med at udforme praktiske anbefalinger til opbygning af tillid på tidspunktet for implementeringen af den offentlige politik. Som opfølgning på vores forskning blev der den 20. juni 2022 afholdt en politisk ekspertdialog, der bidrog til yderligere at forstå mekanismerne bag tillid og mistillid og til at identificere mulige løsninger eller *best practices* for at udrede disse komplekse relationer og reflektere over, hvordan de bedst kan håndteres.

De vigtigste resultater

Både vores forskningsresultater og den politiske dialog fremhævede kompleksiteten af tillids- og mistillidsforhold. Selv om der er nogle nationsspecifikke resultater, tyder vores forskning på tilstedeværelsen af mere generelle tendenser, problemer og praksisser relateret til sociale bevægelser og (mis)tillid.

A) Først og fremmest er størstedelen af bevægelserne organiseret i decentraliserede strukturer. De værdsætter alle decentralisering og horisontalitet og prioriterer deliberative praksisser, samtidig med at man anerkender problemerne ved sådanne strukturers effektivitet og gennemførlighed. De opfatter sig selv som protagonisten i de nye politiske praksisser, hvor lighed og rummelighed er vigtig. Vores fund viser, at decentralisering og ikke-hierarkisk organisering af sociale bevægelser er de træk, der tiltrækker borgerne mest, fordi de føler sig mere bemyndiget og villige til at blive socialt engagerede i organisationer, der fremmer åbenhed, inklusion og overvejelse.

B) I de fleste lande er den fremherskende holdning blandt de sociale bevægelser, at generel tillid er vigtig for et fungerende samfund, mens "blind" eller "naiv" tillid opfattes som negativ. Tillid er grundlaget for enhver politisk handling, men ubetinget eller blind tillid til institutioner eller dens repræsentanter anses for negativ, da en vis grad af "sund" mistillid til institutioner er vigtig for kritisk tænkning. Den generelle mistillid til institutionerne er negativ, hovedsagelig fordi den fører til apati blandt borgerne samt modvilje mod at engagere sig i det sociale og politiske liv i deres samfund.

C) Sociale bevægelser udtrykker en høj grad af tillid til ekspertise og videnskab. Ekspertes tilbyder realistiske og gennemførlige politiske forslag, som bevægelsen kan fremme. Videnskabelig viden hjælper bevægelser med at opnå troværdighed og legitimitet i det offentlige rum. Kilden til ekspertise stammer imidlertid ikke kun fra videnskab, men bliver også bygget gennem bevægelses-medlemmernes praksis. Mens nogle bevægelser er direkte afhængige af de (videnskabelige) eksperter, understreger andre deres egen ekspertise som ekspert-aktivister, der får viden og færdigheder gennem dagligt engagement med berørte samfund og institutioner. Det betyder, at bevægelser også er en kilde til ekspertise, der er værdifuld fordi de imødekommer borgernes behov. Sociale bevægelser understreger, at eksperter ikke deltager tilstrækkeligt i beslutningsprocessen, hvilket betyder, at reel politik ikke er baseret på nøjagtige data.

D) Sociale bevægelses samarbejde med statslige institutioner finder hovedsagelig sted på lokalt plan og opfattes som havende uklare og skadelige virkninger på borgernes tillid, mens samarbejde med ikke-statslige organisationer er meget almindeligt og kan baseres på fælles

værdier og opfattes som regel som værende gavnligt for borgernes tillid. Sociale bevægelser mener, at statslige institutioner på lokalt, nationalt og EU-plan kan og bør gøre noget for at genoprette borgernes tillid. Hovedidéerne drejer sig om behovet for, at lokale og nationale institutioner er mere åbne over for borgerne, mere gennemsigtige i deres beslutningsprocesser, mere ansvarlige samt at de kommunikerer mere direkte med borgerne, sociale bevægelser og andre borgerinitiativer på græsrodsniveau.

E) Sociale bevægelser deler et krav om en mere deltagelsesorienteret og direkte model for demokrati. Dette skal opnås ved at ændre de retlige rammer, der tilskynder til deltagelse, og som etablerer værktøjer til mere direkte og ukompliceret borgerinddragelse. Sociale bevægelser fremhæver institutioners og repræsentanters manglende vilje til at gå i direkte dialog med borgerne, hvilket er kontraintuitivt, da både institutionelle og ikke-institutionelle rammer er afgørende for god demokratisk regeringsførelse. Demokratiet styrkes gennem et stærkt og aktivt civilsamfund og borgernes engagement i sociale bevægelser, deltagelse i anmodninger, offentlige høringer eller folkeafstemninger, opstilling til valg på vegne af politiske partier og deltagelse i protester og demonstrationer.

F) Borgere mangler generelt set også ordentlig information og politisk uddannelse. De kan være stærkt begrænset af sociale uligheder og også være tilbøjelige til at træffe beslutninger baseret på følelser og affekter. Det pålægger institutionerne yderligere ansvar for at udforme beslutningsprocesser, der skal sikre maksimering af rationelle overvejelser. De sociale bevægelser mener, at institutionerne bør gøre mere for at nå ud til og inddrage borgerne. Institutionerne bør engagere sig i at

forbedre uddannelsen til det civile og politiske liv i nutidens samfund. Institutionerne bør også arbejde hårdere for at forbedre adgangen til og kvaliteten af information. Det institutionelle system bør reformeres, så det bliver mere gennemsigtigt og imødekommende for borgerne. Der ønskes former for direkte deltagelse på lokalt plan, fordi det bringer samfundene tættere på nærdemokratiet.

Forskningsparametre og projekt-oplysninger

EnTrust-projektet er finansieret af EU inden for rammerne af Horizon 2020 Research and Innovation Programme (Grant Agreement No. nr. 870572). De anbefalinger og resultater, der fremlægges i dette politiske oplæg, er baseret på den [integreerede rapport om demokratiske sociale bevægelseres rolle samt på en rundbordskonference](#) mellem forskerholdet og følgende eksperter: Adrien Licha, Den Europæiske Sammenslutning for Lokaldemokrati; Alexandrina Najmowicz, Det Europæiske Borgerforum; Gordana Rammert, byrådsmedlem i byen Bielefeld og medlem af Det Europæiske Regionsudvalgs program for unge folkevalgte politikere; Helmut Scholz, medlem af Europa-Parlamentets AFCO-udvalg; Anelia Stefanova, CEE Bankwatch Netværk.

Konsortiet består af otte teams, der udfører forsknings- og formidlingsaktiviteter i syv lande (Tjekkiet, Danmark, Grækenland, Tyskland, Italien, Polen og Serbien) og på EU-plan. Dets arbejdsplan består af syv arbejdsplaner, der er afsat til systematisk analyse og afspejling af forskellige aspekter af emnet:

1. Det teoretiske og normative grundlag for tillid og mistillid
2. Tillid og mistillid på frontmedarbejder-niveau i offentlig politik
3. Demokratiske sociale bevægelers rolle i dannelsen af tillid og mistillid
4. Mediers rolle i opbygningen af tillid og mistillid: Information eller polarisering?
5. Udviklingspsykologisk indsigt i tillid og mistillid
6. Vurdering af borgeres tillid til og mistillid til politisk styring: former, determinanter, virkninger og retsmidler
7. Civilisering af tillid og mistillid: rollemønstre og anbefalinger

Yderligere arbejdsplaner er forpligtet til formidling, udnyttelse og formidling af forskning, ledelse og etiske spørgsmål.

Yderligere oplysninger om EnTrust-projektet findes på www.entrust-project.eu.

Links til sociale medier

Konsortium

[Civilsamfundet i Europa](#) (Bruxelles, Belgien)

[Masaryk Universitet](#) (Brno, Tjekkiet)

[Panteion Universitet for Sociale og Politiske Videnskaber](#)

(Athen, Grækenland)

[Universitetet i Beograd, Institut for Filosofi og social teori](#) (Serbien)

[Københavns Universitet](#) (Danmark)

[Universitetet i Siegen](#) (Tyskland)

[Universitetet i Siena](#) (Italien)

[Universitetet i Warszawa](#) (Polen)

Kontakt

Professor Dr. Christian Lahusen
Projektkoordinator
Universitetet i Siegen
Institut for Samfundsvidenskab
Adolf-Reichwein-Str. 2
57068 Siegen – Tyskland

E-mail: entrust@uni-siegen.de

Carlotta Besozzi
Projektpartner
Civilsamfundet i Europa
Rue du Congrès 13,
1000 Bruxelles – Belgien

e-mail: contact@civilsocietyeurope.eu

Projektoplysninger

Type af projekt: Samarbejdsprojekt
Opkald: H2020 SC6 GOVERNANCE-01-2019: Trust in Governance
Startdato: februar 2020
Varighed: 48 måneder
Koordinator: Prof. Dr. Christian Lahusen, Siegen Universitet
Tilskudsafale nr: 870572
EU-finansieret projekt Budget: 2,978,151.25 €

Dette projekt har modtaget støtte fra EU's Horizon 2020 forsknings- og innovationsprogram under tilskudsafale nr. 870572. Indholdet af denne publikation er udelukkende forfatternes ansvar og afspejler ikke nødvendigvis EU's holdning.

www.entrust-project.eu